

pensionem ab officio tantum, a beneficio tantum, et ab officio et beneficio simul, et sumitur ex jure; nam aliquando suspenditur quis ab officio sacerdotali, cap. Sane, 2, de Officio delegat., et in cap. 2, eodem titulo, in 6, ubi observandum est, hæc duo tanquam distincta poni, scilicet, *sacerdotali officio*, vel *ministerio interdici*, et *ab officio suspendi*; et Glossa ibi notat plus extendi suspensionem ab officio, simpliciter dictam, quam a sacerdotali officio, quia officium simpliciter dictum latius patet, quam officium sacerdotale. Item colligitur ex cap. Quia in omnibus, in fine, de Usuris, et Clement. unica de Rebus Eccl. non alienand. De suspensione autem a beneficio fit mentio in cap. Nihil, de Elect., et in Clement. 2 de Vita et honest. clericor., et in cap. Cum in cunctis, § ult., de Elect. De tertio membro habemus exemplum in Clement. 4, de Decimis, et in cap. Tuorum, de Privilegiis; et eundem sensum videntur habere illa verba in cap. 4 de Schismaticis: *A sacris ordinibus, et dignitatibus decernimus manere suspensos*; quanquam non videantur tam ampla, et generalia, ut infra videbimus.

7. Nihilominus aliqui non admittunt tertium illud membrum, quia suspensio ab officio, et beneficio sunt duæ censuræ distinctæ; unde, licet interdum conjungantur, simulque imponantur, non efficiunt unam. Sicut, si eadem lex, pro eadem culpa, suspensionis, et excommunicationis censuram imponat, non propterea ex utraque fit una censura, sed est duplex pœna diversæ rationis, quæ pro uno delicto imponi potest aliquando propter gravitatem culpæ. Ita ergo videtur in suspensione ab officio et beneficio; nam, licet minus distinctæ sint, tamen etiam sunt diversarum rationum; ideoque non componunt unam censuram, neque habent aliquid speciale ut conjunctim latæ, nisi solum quod collective sumptæ suos effectus conjunctim operantur; quod non satis est, ut componant unam totalem censuram specificam. De qua controversia non multum contendendum est, quia solum ad modum loquendi spectat, utilisque esse potest hæc posterior opinio ad doctrinam de his censuris brevius tradendam; nam explicatis iis, quæ ad singulas illas censuras, seu partes pertinent, scilicet ab officio, vel a beneficio, explicata manebunt quæ de suspensione utramque partem complectente desiderari possunt, sive illa vere sit una species censuræ, sive duæ species ejusdem proximi generis simul sumptæ.

Suspensio absolute lata, de qua intelligenda.

8. *Ratio dubitandi.* — Solum potest merito inquiri, quoad jura intelligenda et rem explicandam pertinet, quando in jure imponitur suspensio absolute, et non explicatur, an sit ab officio, vel beneficio, de qua intelligendum sit. Exemplum est in dicto cap. Sane 2, ibi: *Poterit suspensionis sententia a iudice delegato compelli*, et cap. Cum bonæ, de Ætate et qualit., ibi: *In eos fecit sententiam suspensionis promulgari*; idem Clement. 4, § Quibus, de Privil., cap. Clericorum, de Vita et honest. cleric. Quæ jura non videntur posse de suspensione ab officio vel beneficio intelligi, quia non est major ratio de una, quam de alia; ergo oportet intelligi de una suspensione, quæ utramque rationem complectatur. Quod est signum illam censuram reputari in jure tanquam unam totalem et integram, reliquas vero respectu illius esse quasi partiales. Quia pœna per legem imposita determinata esse debet, et consequenter una secundum speciem, si unica et simplici voce fertur; nam sub genere, ut aiunt, latent æquivocationes. Neque est inconueniens, ut una censura ex partibus diversarum rationum constet, quia hæc unitas non est nisi moralis, et quasi artificialis, quæ ex hujusmodi rebus conflare solet. Etenim excommunicatio major una censura est, et tamen complectitur partiales privationes magis inter se diversas, quam sint suspensio ab officio et beneficio, quamvis in excommunicatione non soleant partes illæ ita frequenter separatim imponi, sicut in suspensione. An vero talis suspensio per partes tolli possit, vel solum unica absolute quasi quid indivisibile, sicut tollitur excommunicatio major, infra videbimus; nam id multum conferre potest ad unitatem moralem ejus.

9. *Prima opinio.* — In difficultate ergo proposita quidam existimant, supponi in ea quod nunquam in jure invenitur, quia nunquam fertur suspensio sine explicatione ab officio, vel beneficio, vel utroque simul, ut in juribus in ipsa divisione citatis, videre licet. In cap. enim Cum bonæ, non imponitur aliqua suspensio; sed refertur suspensionis sententia, quam Clemens Pontifex contra quosdam sui mandati contemptores fecerat promulgari; quamvis autem ibi non referatur, quænam suspensio illa fuerit, non tamen inde sequitur, in ipsa sententia, quæ ab homine, et non a jure prolata fuit, non fuisse declara-

tum; et quantum ex narratione textus colligitur, suspensio illa a beneficio fuit, ut patet ex iis verbis: *In quadriennio permanentes quidam ex ipsis suspensi aliud beneficium sunt adepti.* Nam illud relativum *aliud* non habet quod referat, nisi sub nomine *suspensi* tacite subintelligatur particula *a beneficio*. In alio vero cap. Sane, non imponitur censura ipso facto, vel jure incurrenda; sed iudici, ut eam imponat, præcipitur, ut patet ex illis verbis: *Si rebellis fuerit, poterit suspensionis sententia a iudice delegato compelli.* Quando autem ita indifferenter jus hoc præcipit, videtur relinquere arbitrio iudicis, ut quam suspensionem expedire judicaverit, eam imponat. Nam hæc alternativa interdum iudici committitur, cap. A crapula, de Vita et honest. cleric. Vel certe in priori textu videtur esse sermo de suspensione ab officio, ibi: *Vel sacerdotale officium interdicitur*, id est, prohibeat. Sic Glossa in dicta Clement. 4 de Privil., exponit illam de suspensione ab officio. Quia licet in textu solum dicatur: *Suspensionis sententiam*, etc., tamen Prælati religiosorum, de quibus est sermo, illius tantum videntur capaces, et ita ex subjecto determinantur verba. In cap. item Clericorum, videtur esse sermo de suspensione ab officio, ut indicant illa verba, *ita suspensus præsumpserit celebrare.* Vel certe ibi non fertur suspensio, sed solum appellatur ille suspensus, quod potuit esse per particularem suspensionem, licet ibi non declararetur. Additur denique conjectura, quia jus nullibi declaravit, quod cum proportionem in excommunicatione fecit, quomodo suspensio absolute lata sumenda sit; ergo signum est nunquam ita ferri. Cum enim privatio illa amplissima sit, et quasi æquivoca, per habitum, aut aliquam circumstantiam determinari necesse est.

10. *Objicitur cap. Divina, de Privileg., et vera sententia traditur.* — Contra hunc vero discursum obstat difficilis textus (alii enim apparenter vitantur) in Extrav. *Divina*, de Privileg., inter communes, ibi: *Tam indantes, quam in recipientes, excommunicationis, suspensionis, et interdicti latis sententias promulgamus, quas volumus eos ipso facto incurere*; ibi enim suspensio simpliciter fertur per modum unius censuræ in specie, et non declaratur, an sit ab officio, vel beneficio; neque expresse ex verbis constat, neque tacite ex adjunctis, scilicet ex materia aut personis, quia omnia illa indifferentia sunt,

et uterque modus suspensionis in eis posset habere locum. Nam, quod quidam aiunt, verbum illud quasi per antonomasiam, vel analogiam intelligi de suspensione ab officio, gratis dictum est, et non habet in jure fundamentum; nam suspensio a beneficio simpliciter suspensio esse censetur, ut colligitur ex capitulo unico, juncta Glossa, verbo *Suspensionis*, de His quæ vi metusve causa fiunt. Et apparentius posset dicta Extravagans, de suspensione a beneficio declarari, ratione materiæ, et causæ, ob quam fertur; nam suspenduntur ibi recipientes beneficia quædam male collata, et ea conferentes; ergo merito censerentur suspendi a beneficiis, juxta illud principium, quod unusquisque in eo puniri censetur, in quo deliquit, arg. cap. Si compromissarius, de Elect., in 6, qui textus facit probabilem hanc expositionem. Tamen, quia, saltem ille, qui contulit illa beneficia, in officio suo peccavit, verisimilius est fuisse etiam suspensum a collatione beneficiorum, quæ est suspensio ab officio. Item, quia illa suspensio simul fertur cum excommunicatione et interdicto, ideo verisimilius est simpliciter ferri, ut habeat totum effectum suspensionis, quem habere potuerit, sicut excommunicatio, et interdictum. Atque ita textus ille satis probabiliter mihi persuadet, totam suspensionem complectentem officium et beneficium per modum unius censuræ interdum ferri.

11. *Sufficiencia datæ divisionis ostenditur.* — Ex his vero colligitur ratio prædictæ divisionis; nam suspensio, ut supra dixi, est propria censura personarum Ecclesiasticarum, quatenus tales sunt; in personis autem Ecclesiasticis, ut sic, hæc duo tantum inveniuntur, quibus proprie, et speciatim privari possint, scilicet aut officium spirituale, aut beneficium, quod ratione officii datur; ergo omnis suspensio aut ab officio, aut a beneficio, aut utriusque collectio esse potest; nec invenitur alia forma, aut habitus, quo privare possint.

12. *Quid per officium et beneficium in data divisione intelligendum.* — Denique intelligitur, quid nomine officii, et beneficii in illa divisione intelligatur; nam per officium intelligitur omnis potestas spiritualis ad aliquem spiritualem actum exercendum, sive sit ordinis, sive jurisdictionis, sive etiam administratio Ecclesiastica. Constat enim ministerium Ordinum officium esse, et ea voce in jure significari locis citatis; et generalius

Isidorus in cap. Perlectis, dist. 25, Ecclesiastica officia distinguens, prius omnium Ordinum rationem, et numerum declarat. Rursus etiam jurisdictionis potestas officium Ecclesiasticum propriissime dicitur, quod generali voce vocatur *officium Pastorale* apud Isidorum supra, et sæpe alias; in specie autem distinguuntur officium ordinarii, vicarii, delegati, subdelegati, et alia, quæ in Decretalibus habentur. Præter hæc autem officia, quæ maxime spiritualia, sunt alia ministeria, quæ sub officiis Ecclesiasticis comprehenduntur, ut de officio Primicerii, et Thesaurarii affirmat Isidorus supra, et in Decretalibus est etiam titulus de Officio custodis. Igitur nomine officii, a quo fit suspensio per hanc censuram, hæc omnia ministeria comprehenduntur, præcipue tamen duo prima, quæ maxime propria clericorum sunt. Interdum vero ad tertium etiam extenditur, ut colligitur ex Extravag. unic. de Rebus Eccles. non alien., inter communes, et ex sequentibus latius constabit. Nomine autem beneficii intelligitur jus perpetuum ad percipiendos Ecclesiasticos fructus seu proventus ob aliquem spirituale titulum, ut in superioribus, tractando de effectibus excommunicationis, declaratum est. Quantum vero hæc vox in præsentem extendenda sit, inferius explicabitur.

13. *Quinta divisio.* — Quinto dividi solet suspensio in majorem, et minorem, ex Abbate in cap. ult. de Cleric. excomm. ministr., n. 4, et in cap. Cum dilectus, de Consued., n. 20. Quam alii simpliciter rejiciunt, eo quod a Panormitano non recte explicetur, tum quod (ut supra impugnavi) suspensionem minorem cum minori excommunicatione confundat, cum Glossa in Clement. *Cupientes*, verb. *Suspensi*, de Pœnis; tum etiam quia explicando suspensionem majorem, solum meminit suspensionis ab officio, suspensionemque a beneficio omisit. Alii vero eandem divisionem admittentes suspensionem minorem explicant esse peccatum mortale, majorem vero esse illam, quæ est proprie censura. Sed hoc extra rem est, quia hic agimus de divisionibus censuræ; peccatum autem mortale non est censura; quare illud nihil aliud est, quam tacite illam divisionem rejicere. Verumtamen non est prætermittenda, nec omnino rejicienda; habere enim potest (ut opinor) verum et legitimum sensum.

14. *Divisio suspensionis in totalem et partialem.* — *Suspensio major, quæ.* — Ad quod explicandum præmitto divisionem aliam;

nam suspensio quædam est integra, et totalis, alia vero partialis. Quam insinuavit D. Thomas, quæst. 22 Additionum, art. 3, seu in 4, dist. 18, quæst. 2, art. 2, quæstiunc. 3. Et quidem, si suspensio ab officio, et beneficio sit una, censura illa proprie est integra; eademque, quasi per antonomasiam, dicitur suspensio major, sicut excommunicatio major dicitur, quæ privat omnibus bonis, omnique communicatione, qua fideles possunt per illam censuram privari; sic enim illa suspensio privat omnibus actibus, vel fructibus quibus potest Ecclesiastica persona per hanc censuram privari; ergo est major, seu maxima suspensio. Atque ejus comparatione quælibet alia dicitur partialis, quia non privat omnibus actibus, quibus clericus privari potest, et respective dicitur minor. Verumtamen hic modus loquendi usitatus non est; nam suspensio ab officio major absolute vocatur, et est; quod ab effectu probari potest; nam qui contra illam agit, irregularis fit, ut infra dicitur; et ex objecto, seu materia, quia privat usu Ordinis, et jurisdictionis Ecclesiasticæ, quæ sunt res magni ponderis et momenti in Ecclesia. Unde, licet comparatione alterius sit minor, simpliciter est magna, seu major; sicut licet unum peccatum mortale sit majus alio, nihilominus quodlibet per se et absolute consideratum grave est. Atque idem censeo de suspensione a beneficio; nam secundum communem existimationem gravis pœna est, et suspensio major; imo quamvis secundum veram rei æstimationem sit minor, quam suspensio ab officio, tamen secundum communem affectum, et opinionem hominum hæc gravior, seu major censetur. Itaque quælibet ex his suspensionibus major simpliciter dicenda est. Neque inter eas invenitur analogia, etiam morali modo loquendo, ita ut suspensio absolute dicta, potius de una, quam de alia dicatur, ut supra ostendi, quamvis si vox suspensio, si non determinetur, ne ambigua maneat, pro collatione utriusque accipienda erit.

15. *Suspensio ab officio in partialem, et totalem dividitur.* — Rursus vero de utraque harum suspensionum eadem divisio fieri potest; nam aliquando fit integra et totalis suspensio, aliquando vero tantum partialis. Sic dixit D. Thomas supra, aliquam esse suspensionem ab Ordine, et non a jurisdictione; aliam a jurisdictione, et non ab Ordine; aliam ab utroque; quæ tamen omnes sunt suspensiones ab officio, tamen duæ primæ sunt par-

tiales, ultima vero totalis. Sic etiam Glossa in dict. Clement. *Cupientes*, de Pœnis, plures alias numerat species seu potius partiales suspensiones ab Ordine; nam aliquando suspenditur Episcopus tantum a consecratione Episcopi, in cap. 2 de Transl. Episcopi, et in cap. Provida, de Elect., in 6, aliquando a collatione presbyterii, vel diaconatus, cap. Litteras, de Temp. ordin., aliquando, a collatione Ordinum simpliciter, cap. penult. de Simonia, cap. Dilectus, de Temp. ordin., cap. Eos qui, eod. tit., in 6, interdum a collatione solius primæ tonsuræ, cap. Nullus, de Temp. ordin. in 6. Similiter inferiores clerici interdum, si sacerdotes sint, suspenduntur ab officio sacerdotali absolute, ut in cap. Sane, 2, de Offic. delegat., et cap. 2, eodem titulo, in 6, interdum vero solum a celebratione Missæ, aliquando vero solum a munere confitendi, et sic de aliis. Atque eodem modo fieri contingit in suspensione a jurisdictione; nam in Clement. 2 de Ætat. et qualit., delinquens privatur voce in Capitulo, quæ ad jurisdictionem revocatur; aliquando vero suspensio fertur tantum a collatione beneficiorum, cap. Grave nimis, de Præbendis, et cap. unic. Ne sede vacante, in 6, et ita de aliis actionibus. Item aliquando suspenditur quis simul ab usu partiali jurisdictionis, et Ordinis, ut in dict. cap. 2 de Transl. Episcop., a consecratione, et confirmatione Episcopi, ex quibus, consecratio actus Ordinis est, confirmatio jurisdictionis. Idem invenire licet in suspensione a beneficio. Aliquando enim est totalis in sua specie, ut cum absolute fertur suspensio a beneficio, vel beneficiis; aliquando partialis, ut cum fertur suspensio tantum a quotidianis distributionibus, vel dimidia parte fructuum, etc.; hujusmodi enim formulæ seu modi ferendi hanc suspensionem frequentes sunt in jure, cap. Nihil, de Elect., cap. Generali, eod. tit., in 6, Clement. 2 de Ætate et qualit., et aliis; quas omnes formas suspensionum in sequentibus explicabimus.

16. *Non quælibet suspensio partialis est minor.* — Ex hac ergo suspensionum varietate colligere in primis possumus, suspensiones totales ab officio, vel a beneficio, in suis ordinibus majores recte appellari; partiales tamen respectu earum posse minores vocari; et ita posset explicari distinctio data. Tamen quia inter partiales quædam sunt, quæ, licet respectu totalium sint minores, tamen simpliciter sunt magnæ et graves, ut per se notum est, ideo hoc etiam sensu non

placet prior distinctio, quia illo modo nulla est pœna, quæ non possit in majorem, et minorem dividi, et quæ dicitur minor respectu unius, erit major respectu alterius. Ut ergo illa divisio alicujus momenti sit, termini illi absolute, et non respective tantum accipi debent, sicut accipiuntur in excommunicatione majori et minori.

17. *Divisio Abbatis de suspensione in majorem et minorem ad verum sensum reducitur.* — Et ideo ulterius considerare oportet non esse in jure censuram aliquam suspensionis habentem definitos effectus, et quasi certam essentiam, et definitionem, intra cujus limites suspensio minor dicatur, et omnis alia major sit, sicut contingit in excommunicatione majori et minori. Quapropter in hoc sensu fatendum est, divisionem hanc non ita habere locum in suspensione sicut in excommunicatione. Nihilominus tamen ulterius considerari potest, in tota latitudine suspensionum partialium aliquas esse, quæ prudenti existimatione leves pœnæ censerentur debent, vel quia sunt de minimis functionibus, aut proventus, vel quia pro tempore brevi imponuntur. Sicut olim excommunicatio minor non videtur habuisse eam formam certam, quam nunc habet; sed multiplices erant modi privandi usu sacramentorum, et tunc non poterat excommunicatio minor distingui a majore ex forma præscripta a jure, sed ex pœnæ gravitate et levitate, prudenti arbitrio; sic ergo nunc de suspensione dicere possumus. Estque non contemnenda regula, ut omnis suspensio, quæ non nisi propter peccatum mortale ferri potest, major dicatur; illa vero minor, ad quam incurram venialis culpa possit sufficere; quod enim dentur illi duo gradus suspensionum, infra constabit; quod vero illis recte accommodentur illa nomina *majoris et minoris*, ex terminis ipsis; et ex proportionem ad culpas videtur per se satis manifestum. In hoc ergo sensu potest divisio admitti, quæ ab aliquibus auctoribus tradita est, quamvis a nullo fuerit in hoc sensu declarata.

DISPUTATIO XXVI.

DE SUSPENSIONE AB OFFICIO, QUID SIT, ET QUOS EFFECTUS HABEAT.

De ratione suspensionis in genere, vel simpliciter latæ, nihil dicere necesse est, quia explicatis suspensionem ab officio, et a benefi-